TANTÁRGYI ADATLAP

TELEPHELY- ÉS AGGLOMERÁCIÓS ELMÉLETEK

BMEGT30M554

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve
TELEPHELY- ÉS AGGLOMERÁCIÓS ELMÉLETEK

Azonosító	BMEGT30M554

A tantárgy jellege
kontaktórás tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

Típus	*óraszám*
Előadás	20
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi teljesítményértékelés (minőségértékelés) típusa
vizsgaérdemjegy

Kreditszám
5

Tantárgyfelelős

Neve	*Beosztása*	*Email címe*
Dr. Gilányi Zsolt	egyetemi docens	gilanyi.zsolt @gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység
Közgazdaságtan Tanszék

A tantárgy weblapja
https://edu.gtk.bme.hu

A tantárgy oktatásának nyelve
magyar - HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve
Szak: **Regionális és környezeti gazdaságtan részidős képzés őszi kezdés**
Tantárgy szerepe: **Kötelező**
Ajánlott félév: **3**

Szak: **Regionális és környezeti gazdaságtan részidős képzés tavaszi kezdés**
Tantárgy szerepe: **Kötelező**
Ajánlott félév: **4**

Közvetlen előkövetelmények

Erős	Nincs
Gyenge	Nincs
Párhuzamos	Nincs
Kizáró feltételek	Nincs

A tantárgyleírás érvényessége
Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2021.09.29.) az 580767/14/2021 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2021.09.29-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A térség, a regionális gazdaságtan egyik alapvető egysége, meghatározott struktúrával rendelkezik, amelynek kialakulását többféleképpen magyarázzák. A stúdium első részében a hallgatók ezekkel az elméletekkel ismerkedhetnek meg. Közülük főleg azokra helyezzük a hangsúlyt, amelyek a telephely-hálózatot gazdasági vagy gazdálkodási tényezőkre vezetik vissza. Ezt követően a telephelyek egymáshoz való erőviszonyai kerülnek szóba, azaz arra a kérdésre keresünk választ, hogy milyen feltételektől függ az, hogy egyes telephelyek gyorsabban fejlődnek, agglomerációkká válnak, míg mások egyre inkább elveszítik gazdasági jelentőségüket, vagy szélsőséges esetben meg is szűnnek. A tantárgy sikeres elvégzése után a hallgatók tisztában lesznek a térségek közötti egyenlőtlen fejlődés okaival, képesek lesznek különböző fejlődési koncepciók értékelésére.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Ismeri a térséggazdaságtan fogalomrendszerét, a tér és idő szerepét a közgazdaságtanban;
2. ismeri a nemzetközi kereskedelem elméleti modelljeit;
3. ismeri a gazdasági növekedés alapmodelljeit (pl. Solow, Romer stb.);
4. ismeri a telephelyválasztás alapmodelljeit;
5. ismeri a térbeliség fontosabb modelljeit;
6. tisztában van a versenymodellek alkalmazásával.

Képesség

1. Képes a megfelelő adatok ismeretében kiszámítani a telephely optimális elhelyezkedését (adott feltételek mellett), telepítési javaslatok megfogalmazására;
2. képes egyszerűbb térbeli struktúrák azonosítására;
3. képes önálló tanulás megtervezésére, megszervezésére és végzésére;
4. képes megérteni és használni a telephelyelmélet szakirodalmát, könyvtári forrásait;
5. alkalmas arra, hogy szakterületének megfelelően, szakmailag adekvát módon, szóban és írásban kommunikáljon anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

Attitűd

1. Együttműködik az ismeretek bővítése során az oktatóval és hallgatótársaival;
2. folyamatos ismeretszerzéssel bővíti tudását;
3. nyitott az információtechnológiai eszközök használatára;
4. törekszik a verseny leírásához szükséges eszközrendszer megismerésére és alapszintű használatára;
5. törekszik a pontos és hibamentes feladatmegoldásra.

Önállóság és felelősség

1. önállóan végzi a telephelyelméleti feladatok és problémák végiggondolását és adott források, adatok alapján történő megoldását;
2. nyitottan fogadja a megalapozott kritikai észrevételeket;
3. egyes helyzetekben együttműködik hallgatótársaival a feladatok megoldásában.

Oktatásmódszertan

Előadások, kommunikáció írásban és szóban, IT eszközök és technikák használata.

Tanulástámogató anyagok

- FUJITA, M. – KRUGMAN, P. – VENABLES, A. J.: THE SPATIAL ECONOMY – CITIES, REGIONS, AND INTER-NATIONAL TRADE, THE MIT PRESS, CAMBRIDGE (MASS.), 2001.
- KRUGMAN, P. FÖLDRAJZ ÉS KERESKEDELEM, NEMZTEI TANKÖNYVKIADÓ, BUDAPEST, 2003.
- VARGA ATTILA: TÉRSZERKEZET ÉS GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS. AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST, 2009.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése: a. A szorgalmi időszakban: Az aláírás megszerzésének feltétele a két zárthelyi dolgozat közül legalább egy 50%-os teljesítése. Két sikeres ZH eredménye alapján a hallgatók megajánlott jegyet kapnak. Amennyiben
azt elfogadják, az lesz a vizsgajegyük. b. A vizsgaidőszakban: (a vizsgajegy megállapításának módja) Írásbeli vizsga.

Teljesítményértékelési módszerek

A. Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részletes leírása: 1. Zárthelyi dolgozat teljesítményértékelése: a tantárgy és tudás, képesség típusú kompetenciaelemeinek komp-lex, írásos értékelési módja zárthelyi dolgozat formájában. Az értékelés alapjául szolgáló tananyagrészt a tantárgy előadója határozza meg. Az értékelés 5 elemű (1-5) skálán történik.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- **zárthelyi dolgozat**: 100%
- **összesen**: 100%

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

- **írásbeli vizsga** : 100%
- **összesen**: 100%

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	90
Jeles	86–90
Jó	74–86
Közepes	62–74
Elégséges	50–62
Elégtelen	50

Javítás és pótlás

1) A zárthelyi dolgozat a szorgalmi időszakban egyszer díjmentesen pótolható vagy javítható. 2) Amennyiben az 1) pont szerinti pótlással
sem tud a hallgató alírást szerezni, úgy a pótlási időszakban –a szabályzatban meghatározott díj megfizetése és a díjköteles pótlási alkalomra való regisztráció mellett – egy további alkalommal ismételt kísérletet tehet a javításra.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	20
félévközi készülés az órákra	30
felkészülés a teljesítményértékelésekre	40
kijelölt írásos tananyag önálló elsajátítása	40
vizsgafelkészülés	20
összesen	150

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselet véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2021.09.06-án. Érvényes 2021.09.06-tól.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények eléréséhez a tantárgy a következő tematikai blokkokból áll. Az egyes félévekben meghirdetett
kurzusok sillabuszaiban e témaelemeket ütemezzük a naptári és egyéb adottságok szerint.

1 Bevezetés. A térséggazdaságtan. Elmélettörténeti felvezetés: tér és idő a közgazdaságtanban.

2 A nemzetközi kereskedelem elméleti modelljei: Ricardo, Heckscher-Ohlin. A termelési tényezők és a földrajzi adottságok szerepe

3 Térbeliség és időbeliség: A gazdasági növekedés alapmodelljei: Solow, Lucas-Uzawa, Romer

4 Thünen és Launhardt modelljei a telephelyválasztásról. A szállítási költségek szerepe és finanszírozása. Salop modellje

5 Ipari telephelyválasztás: két termelési tényező, illetve; egy termelési tényező lelőhelyének és az értékesítés helyének ismeretében. Weber modellje.

6 Szolgáltató egységek, valamint közjavakat, illetve -szolgáltatásokat előállító intézmények telephelyeinek megválasztása. A gravitációs modellek és alkalmazásai.

7 A piac térbelisége I: A monopolpiac

8 A piac térbelisége II: A tökéletes versenypiac

9 Térbeli struktúrák: Christaller és Lösch modelljei. A centrum-periféria megközelítés.

10 Phillip Martin modellje.

11 A monopolisztikus verseny Dixit-Stiglitz-féle modellje.

12 Agglomerációk kialakulása és a monopolisztikus verseny: Krugman modellje

13 Városoasodás – Isard modellje.

14 Gazdaságföldrajz

További oktatók

Képes Petronella (PhD hallgató)	.	kepes.petronella@gtk.bme.hu
Rácz Tamás (oktató)	.	racz.tamas@gtk.bme.hu
Hevér Boglárka	.	hever.boglarka@gtk.bme.hu
Dr. Elekes Andrea	docens	elekes.andrea@gtk.bme.hu

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Külső tanszék vezetője hagyja jóvá.